

Ικαρία

Η εξορία του παραδείσου

Επιμέλεια, φωτογραφίες: **Ανθ/μος Κων. Γ. Κούρος**

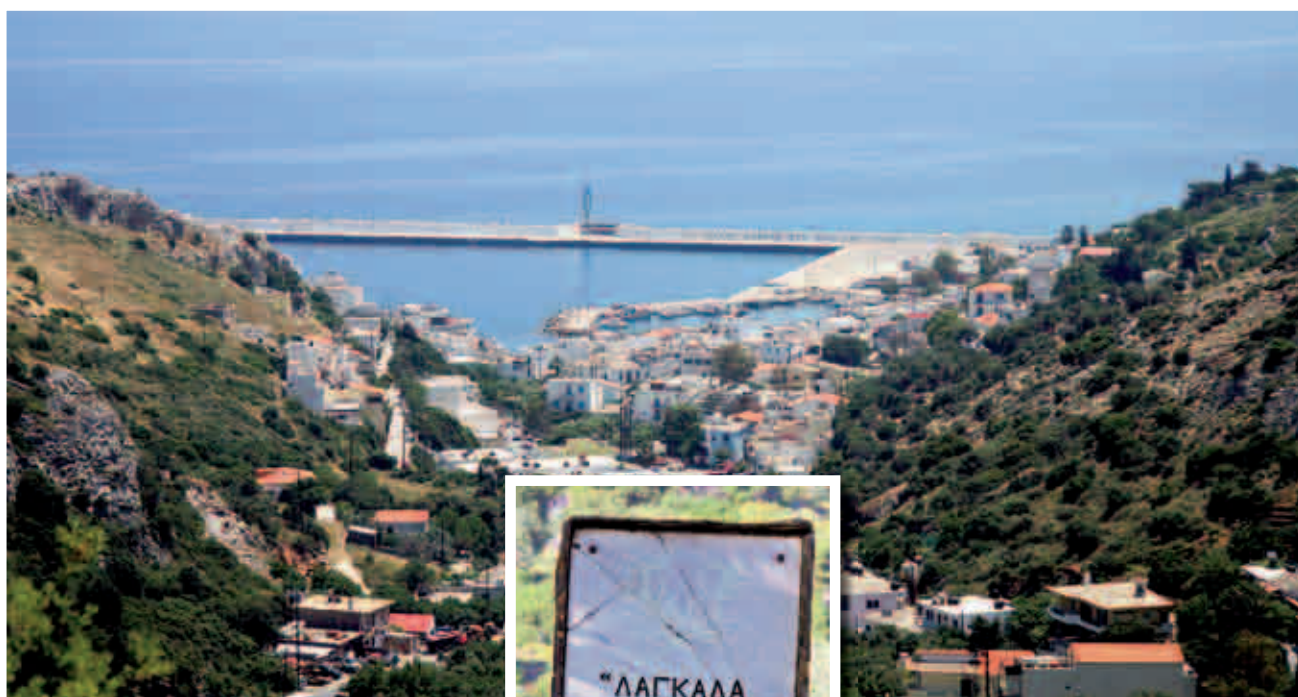
Άγρια ομορφιά, ψηλά βουνά, πυκνή βλάστηση, άφθονα τρεχούμενα νερά, θεϊκές παραλίες, υπέροχες αμμουδιές, καταγάλανα νερά, ιαματικές πηγές, αγριοκάτσικα σκαρφαλωμένα στα πιο απίθανα βράχια, ιαχές ευφορίας από τους πανηγυριώτες όλο τον χρόνο που χορεύουν τον ικαριώτικο, δυνατό κρασί γνωστό από τον Όμηρο, και κάπι περίεργες στρογγυλόμορφες κοιτόνες που είναι κατάσπαρτο το νησί, να θυμίζουν τους χρόνους τις Τιτανομαχίας. Αυτά και τόσα ακόμα που δεν περιγράφονται χαρακτηρίζουν την Ικαρία: το νησί – πρόκληση στην άκρη του Αιγαίου παραδείσου, που περιμένει καρτερικά τον επισκέπτη να το ανακαλύψει.

Η Ικαρία είναι ένα από τα μεγαλύτερα νησιά του ανατολικού Αιγαίου (255 τ.χ.) και ο πληθυσμός της ανέρχεται σε 8.312 κατοίκους. Διοικητικά ανήκει στη Σάμο. Το νησί είναι ορεινό και διασχίζεται από την οροσειρά του Αθέρα (1.040 μ.). Τα περισσότερα χωριά της είναι ορεινά, λόγω της πειρατείας κατά τους μεσαιωνικούς χρόνους. Στα δυτικά υπάρχει το δάσος του Ράντη, ένα από τα σπανιότερα μεσογειακά προϊστορικά δάση, όπου φύεται η Αρία Δρυς.

Αρχαιότης

Την ονομασία Ικαρία οφείλει στον Ίκαρο, τον γιό του Δαιδάλου, που πνίγηκε στα νερά της. Οι ιστορικές μαρτυρίες είναι ελάχιστες. Ο Στράβων υποστηρίζει ότι οι κάτοικοί της ήταν άποικοι από την Μίλητο. Κατά τη διάρκεια των Μηδικών Πολέμων υποτάχθηκε στον περσικό ζυγό. Με την κυριαρχία των Αθηναίων και την ίδρυση της πρώτης Αθηναϊκής Συμμαχίας το νησί εντάχθηκε στη συμμαχία και αναγράφηκε στους φορολογικούς καταλόγους των Αθηνών.

Τον 1ο π.Χ. αιώνα η Ικαρία ήταν ακατοίκητη και τις νομές της χρησιμοποιούσαν οι Σαμιώτες. Η αρχαιολογική σκαπάνη έφερε στο φως τα ερείπια μιας αρχαίας πόλης κοντά στο χωριό Κάμπος που ταυτίζεται με την αρχαία Οινόη. Ενεπίγραφα θραύσματα και επιτύμβια ανάγλυφα βρέθηκαν εντοιχισμένα στους τοίχους των σπιτιών. Στο λόφο της Αγίας Ειρήνης αποκαλύφθηκαν σημαντικά κατάλοιπα οχύρωσης.

Στη θέση Ράχες ανασκάφηκε νεκροταφείο της ίδιας εποχής. Τα πιο σημαντικά ευρήματα βρέθηκαν στην θέση Νας, στη δυτική παραλία του νησιού, μετά από ανασκαφές που διενήργησε τη δεκαετία του 1930 η Αρχαιολογική Εταιρεία με επικεφαλής τον Λίνο Πολίτη. Τα κτίρια που αποκαλύφθηκαν ταυτίστηκαν με το ιερό της Αρτέμιδος Ταυροπόλου. (Οι κίονές του χρησιμοποιήθηκαν τον 19ο αιώνα για την κατασκευή ασβέστη από τους κατοίκους του χωριού Χριστός Ραχών, ενώ ο χώρος του Νας στις μέρες μας αποτελεί καταφύγιο των γκρούβαλων). Τα γλυπτά και ανάγλυφα, τα αρχιτεκτονικά μέλη, τα κατάλοιπα της κεραμικής και τα συστήματα τοιχοδομίας, χρονολογούνται στην Κλασική Περίοδο. Ανάμεσα στα όστρακα υπάρχουν και αρκετά ανατολίζουσας κεραμικής, γεγονός που υποδηλώνει την κατοίκηση του χώρου τουλάχιστον από τον 7ο π.Χ. αιώνα.

Στην κορυφή του βουνού πάνω από το χωριό Καταφύγιο έχει εντοπιστεί αρχαία ακρόπολη. Σχετικά πρόσφατα εντοπίστηκαν σε μικρή απόσταση από τη θάλασσα, λείψανα προϊστορικής οίκησης.

Βυζαντινή περίοδος

Τα σωζόμενα ερείπια βυζαντινών κτισμάτων μαρτυρούν τη συνέχεια της ζωής στη νήσο, με κυριότερο κέντρο τον οικισμό της Οινόης. Αυτό υποδηλώνεται και από το γεγονός ότι η Ικαρία χρησιμοποιήθηκε πολλές φορές ως τόπο εξορίας μελών της βασιλικής οικογένειας του Βυζαντίου. Η ανανέωση του πληθυσμού της νήσου συνδεόταν με την εγκατάσταση σε αυτή Μικρασιάτων, οι οποίοι κατέφευγαν στη νήσο για διάφορους λόγους.

Οι συνεχείς σεισμοί μεταξύ 4ου και 8ου αιώνα και οι αραβικές πειρατικές επιδρομές μεταξύ 8ου και 11ου αποτέλεσαν σοβαρά πλήγματα για τη νήσο. Το τοπωνύμιο «Σαρακήνικο» διασώζει την ανάμνηση πειρατικών επιδρομών.

Κατά τη μέση βυζαντινή περίοδο, η Ικαρία εντάχθηκε στο ναυτικό «θέμα» της Σάμου, η δε ένταξη αυτή εξηγεί τις αραβικές επιδρομές γιατί πιθανότατα οι Άραβες χρησιμοποιούσαν την νήσο ως ορμητήριο.

Μετά την άλωση της Κωνσταντινούπολης από τους Σταυροφόρους (1204) η Ικαρία εντάχθηκε στην κυριαρχία του Λατίνου αυτοκράτορα της Κωνσταντινούπολης.

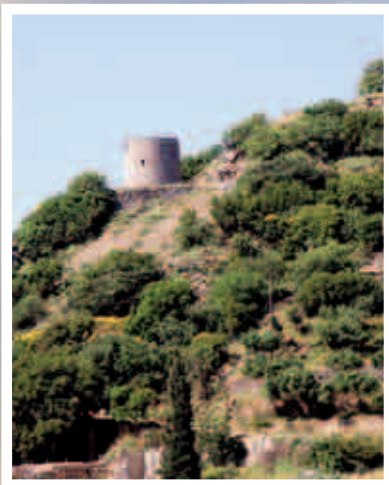
Νεότεροι χρόνοι

Λίγα χρόνια μετά την άλωση της Κωνσταντινούπολης από τους Τούρκους και συγκεκριμένα το 1484, η Ικαρία παραχωρήθηκε στους Ιωαννίτες Ιππότες της Ρόδου από την γενονατική οικογένεια των Αραγκιών, που είχε ιδρύσει βαρωνία στο νησί. Όταν οι Τούρκοι κατέλαβαν την Ικαρία (1521) το νησί είχε ελάχιστους κατοίκους. Ένα μέρος του πληθυσμού πανικόβλητο από την τουρκική απειλή το είχε εγκαταλείψει ενώ άλλο τμήμα του κατέφυγε στην Λαγκάδα και σε άλλα δυσπρόσιτα σημεία. Για την περίοδο ως τις αρχές του 17ου αιώνα οι πληροφορίες περιορίζονται στις μαρτυρίες περιηγητών και σε μικρό αριθμό νοταριακών εγγράφων. Περισσότερες πληροφορίες μας δίνει ο Γάλλος περιηγητής Τεβενό, ο οποίος επισκέφθηκε την Ικαρία στα μέσα του 17ου αιώνα. Τότε είχε πληθυσμό 3.000 κατοίκων οι οποίοι παρήγαγαν και εμπορεύονταν στην Χίο, μέλι, κερί και κρασί.

Εθνεγερσία

Στις παραμονές της Επανάστασης του 1821 η Ικαρία είναι πανέτοιμη για τον Αγώνα. Στο νησί σχηματίστηκε πυρήνας της Φιλικής Εταιρείας από τον Σταυρινό Χλίτα, τον Παναγιώτη Καραφά, τον ιερέα Γεώργιο Ρόδιο, τον Διακογιώργη Βαλίσαρο και άλλους, η γειτνίαση όμως με την Μικρά Ασία υπήρξε ανασταλτικός παράγοντας για την εξέγερση των κατοίκων, όπως άλλωστε συνέβη και με

άλλα νησιά του Αιγαίου. Γνωρίζουμε όμως ότι ο αγάς του νησιού Χαλίλ Καραμπουργκού συνελήφθη και μεταφέρθηκε στο Τσεσμέ της Μικράς Ασίας και ότι αρκετοί Ικάριοι πολέμησαν στις περιοχές της Πελοποννήσου όπως και σε άλλες περιοχές της ηπειρώτικης Ελλάδος. Κατά την εκστρατεία του Λυκούργου Λογοθέτη στη Χίο ο Μιχάλης Καστανιάς από το Γιαλιοκάρι της Ικαρίας πολέμησε επικεφαλής 300 περίπου κατοίκων του νησιού.

Στη θαλάσσια περιοχή της Ικαρίας οι Έλληνες συγκρούστηκαν δύο φορές με τον τούρκικο στόλο. Με το πρωτόκολλο του Λονδίνου το 1830 η Ικαρία και άλλα νησιά του Αιγαίου παρέμειναν στη Οθωμανική Αυτοκρατορία. Τον Μάιο του 1834 με φερμάνι του σουλτάνου Μαχμούτ Β' η Ικαρία, η Πάτμος, η Κάλυμνος και η Λέρος αποτελούσαν ιδιαίτερη επαρχία, γνωστή με την ονομασία Τετράνησος.

«Ελευθέρα Πολιτεία Ικαρίας»

Στις 17 Ιουλίου 1912 στην Ικαρία εκδηλώθηκε επαναστατική εξέγερση, οι επαναστάτες εξεδίωξαν τις μικρές τουρκικές φρουρές, με αρχηγό τον γιατρό Ιωάννη Μαλαχία και πεσόντα ήρωα τον Γεώργιο Σπανό. Εξαιτίας των Βαλκανικών πολέμων, η Ικαρία αδυνατούσε να ενωθεί με την Ελλάδα. Έτσι, για 5 μήνες, παρέμεινε ανεξάρτητη πολιτεία, με τις δικές της ένοπλες δυνάμεις, σφραγίδα και ύμνο και το όνομα «Ελευθέρα Πολιτεία Ικαρίας». Στις 4 Νοεμβρίου 1912 ολοκλήρωσε την ένωση με την Ελλάδα.

ΕΘΝΙΚΟΣ ΥΜΝΟΣ «ΕΛΕΥΘΕΡΑΣ ΠΟΛΙΤΕΙΑΣ ΙΚΑΡΙΑΣ»

Από το δώμα του Πλάστη σταλμένη
η Θεά η γλυκιά, κατεβαίνει,
με ρομφαία στο ένα της χέρι,
και στο άλλο αναμμένο δαδί,

τη χαρά και το φως για να φέρει,
στο μικρό αλλά ανδρείο νησί.
Και τα σίδερα σκίζει, σκορπάει,
καίει τα ράκη, μακριά τα πετάει,
που από χρόνια το είχαν ζωσμένο,
το νησάκι τ' ωραίο σφικτά,
γιατί ήταν το μαύρο δεμένο,
στην πικρή του βαρβάρου σκλαβιά.
Και κινώντας το κάτασπρο χέρι,
με το πύρινο πού 'χε μαχαίρι,
με ολόχρυσα γράφει ψηφία,

στον μαρμάρου την πλάκα βαθεία:
«Είσαι αθάνατη, ναι, ΙΚΑΡΙΑ,
και στεφάνια σου πρέπουν πολλά».
(Ποίηση Φραγκίσκος Καρρέρ,
Μελοποίηση: Κωνσταντίνος Ψάχος)

Το νησί είχε τρομακτικές απώλειες σε έμπυχο και άψυχο δυναμικό κατά τη διάρκεια του Β' Παγκοσμίου Πολέμου και τη Γερμανική και Ιταλική Κατοχή. Η κυβέρνηση της Ελλάδος χρησιμοποίησε το νησί ως τόπο εξορίας για περίπου 13.000 αντιφρονούντες από το 1945 - 1949. Τόπος εξορίας ήταν άλλωστε και παλαιότερα κατά τη δικτατορία του Μεταξά, αλλά και κατά την βυζαντινή περίοδο όπου αυτοκρατορικές οικογένειες εξορίζονταν στο νησί.

Η άμυνα κατά των πειρατών

Το 14ο αιώνα μ.Χ. η Ικαρία ήταν κομμάτι της Γενοβέζικης αυτοκρατορίας. Σε κάποια στιγμή αυτής της περιόδου οι Ικαριώτες κατέστρεψαν τα λιμάνια τους ώστε να αποτρέψουν την απόβαση των ανεπιθύμητων επισκεπτών. Σύμφωνα με τους ντόπιους ιστορικούς, οι Ικαριώτες, βασισμένοι σε δικές τους κατασκευές, έχτισαν επτά πύργους-παρατηρητήρια κατά μήκος της ακτής. Μόλις εμφανιζόταν εχθρικό ή άγνωστο σκάφος, οι παρατηρητές άναβαν αμέσως φωτιά (φρυκτωρία) και έτρεχαν σε μία δε-

ξαμενή η οποία ήταν πάντα γεμάτη με νερό. Τραβούσαν ένα ξύλινο βούλωμα το οποίο υπήρχε στη βάση, και διέρρεε το νερό. Οι φρουροί των άλλων παρατηρητηρίων ειδοποιούνταν από τη φωτιά ώστε να κάνουν ταυτόχρονα το ίδιο. Στο εσωτερικό κάθε δεξαμενής σε κάθε κάστρο υπήρχαν πανομοιότυπες γραμμές με εκείνες στα σκεύη που χρησιμεύουν ως μεζούρες. Κάθε μια από αυτές τις διαμετρήσεις είχε και ένα διαφορετικό μήνυμα: «επίθεση πειρατών», «προσέγγιση αγνώστου σκάφους», κ.λπ. Όταν το επίπεδο του νερού έφτανε στο κατάλληλο μήνυμα, οι «αποστολείς» επανατοποθετούσαν το βούλωμα στη δεξαμενή και έσβηναν τη φωτιά κι έτσι ο καθένας στους άλλους πύργους μπορούσε να πληροφορηθεί το μέγεθος και την εγγύτητα του εκάστοτε κινδύνου. Άλλωστε οι πύργοι στα υψώματα του νησιού, όπως στο Δράκανο, αποτελούσαν μέρος του δικτύου επικοινωνίας των νησιών με φρυκτωρίες από την αρχαιότητα ακόμη.

Οι Ιππότες του Αγίου Ιωάννη, που είχαν τη βάση τους στη Ρόδο, ασκούσαν εξουσία στην Ικαρία μέχρι το 1521 που η Οθωμανική Αυτοκρατορία την ενσωμάτωσε στις κτήσεις της. Τότε επιδεινώθηκε το πρόβλημα της πειρατείας, οπότε οι κάτοικοι του νησιού εφάρμοσαν την πρακτική της «αφάνειας»: τραβήχτηκαν στα ορεινά του νησιού, κρύβοντας τους οικισμούς και τις κατοικίες τους. Για την αντιπειρατική άμυνα, εκτός από την «αφάνεια» (αραιοκατοίκηση και απόκρυψη κατοικιών), υπήρχαν παρατηρητήρια - βίγλες, διάφορα σημεία συγκέντρωσης και άμυνας του πληθυσμού σε περίπτωση επιδρομών.

Κατά τη διάρκεια της συγκεκριμένης περιόδου οι Ικαριώτες σπανίως έχτιζαν χωριά με τη μορφή που γνωρίζουμε. Κάθε σπίτι ήταν χαμηλό, με σκεπή από πέτρινες πλάκες, και βρίσκονταν απομακρυσμένο από τα γειτονικά. Άντρες και γυναίκες φορούσαν σχεδόν τα ίδια ρούχα: υφαντές λινές φούστες για τις γυναίκες, ένα είδος φουστάνελας για τους άντρες. Αργότερα καθιερώθηκε η βράκα και το γιλέκο για τους άνδρες. Κάθε σπίτι ήταν αυτάρκες, χρησιμοποιώντας τον ζωτικό χώρο γύρω του για καλλιέργεια των απαραίτητων. Οι γυναίκες συμμετείχαν στις εργασίες και στην κοινωνική ζωή. Τα χωριά δημιουργούντο σιγά-σιγά από απόγονους μιας αρχικής οικογένειας, που εξαπλωνόταν. Παρ' όλη την αραιοκατοίκηση, η συνεκτικότητα της κοινωνίας ήταν μεγάλη. Υπήρχαν τα πανηγύρια, ομαδικές εργασίες, και τα συμβούλια των γηραιότερων που

Χάρης Τσουνής Φύλακας Αρχαιοτήτων

“ Η σημαντικότερη από αρχαιολογικής απόψεως τοποθεσία της Ικαρίας είναι η αρχαία Οινόη ή Οινή που πήρε το όνομά της λόγω του εκλεκτού οίνου που παρήγε και εμπορευόταν. Το μικρό μουσείο που υπάρχει στο χωριό Κάμπος και εκθέτει ευρήματα από την περιοχή της αρχαίας Οινόης διαφόρων περιόδων, χτίστηκε με προσωπική εργασία των κατοίκων του Κάμπου. Πλησίον του Μουσείου υπάρχει ο χώρος του αρχαίου Ωδείου που οικοδομήθηκε τη Ρωμαϊκή Περίοδο.

Στην παραλία του Να που υπήρχε αρχαίο λιμάνι, διασώζονται οι βάσεις κιονοστοιχιών του ναού της Αρτέμιδας Ταυροπόλου.

Στο Δράκανο έχει αναστηλωθεί πύργος του 4ου – 3ου αιώνα π.Χ., σύμφωνα με τα ευρήματα των τελευταίων ανασκαφών που θα εκτεθούν στο νέο Μουσείο Ικαρίας το οποίο θα ανοίξει για το κοινό μέχρι το 2013. Στο νέο Μουσείο που θα στεγαστεί στο κτίριο του παλαιού Γυμνασίου Αγ. Κηρύκου θα εκτεθεί αρχαιολογικό υλικό που έχει προκύψει από ανασκαφές αλλά και από προσφορές των κατοίκων του νησιού, που εδώ και χρόνια φυλάσσεται σε αποθήκες ”.

έπαιρναν τις αποφάσεις.

Ιδιαίτερα χαρακτηριστικά

Η Ικαρία είναι ένα νησί αρκετά απόμακρο από τη χερσαία Ελλάδα και η απομόνωση τον μεσαίωνα συντέλεσε στο να αναπτύξει και να διατηρήσει πολλά ιδιαίτερα χαρακτηριστικά και έθιμα. Οι κάτοικοι είναι πολύ κοινωνικοί, φιλικοί και φιλόξενοι. Ασχολούνται κυρίως με τη ναυτι-

λία, την κτηνοτροφία και τη γεωργία. Οι δεσμοί τους είναι στενοί και φημίζονται για την στωικότητά τους και τους αργούς ρυθμούς (το 'καριώτικο ραχάτι). Αυτό το γνώρισμα συναντιέται σε πολλές περιοχές της Ικαρίας, από τα καφενεία του Αγίου Κηρύκου μέχρι τα ορεινά χωριά των Ραχών όπου ανοίγουν τα μαγαζιά λίγο μετά τη δύση του ηλίου. Το συνηθισμένο του νυχτερινού ωραρίου στα εμπορικά μαγαζιά οφείλεται στο ότι παλαιότερα, όλη την ημέρα

Αλέξανδρος Σκάρος Αντιδήμαρχος Δήμου Ικαρίας

“ Ο Δήμος Ικαρίας περιλαμβάνει την Ικαρία και τις γειτονικές της νησίδες. Δημιουργήθηκε με το Πρόγραμμα «Καλλικράτης» από την συνένωση των δήμων Αγίου Κηρύκου, Ραχών και Ευδήλου. Η έκταση του νέου Δήμου είναι 254,41 τ.χ. και ο πληθυσμός του 8.312 κάτοικοι σύμφωνα με την απογραφή του 2001. Έδρα του Δήμου ορίστηκε ο Άγιος Κήρυκος. Η προσαρμογή μας στο νέο νόμο είναι δύσκολη στον τομέα της οργάνωσης αλλά προχωράμε ικανοποιητικά:

► Γίνεται απογραφή της περιουσιακής κατάστασης του Δήμου.

► Τίθεται σε εφαρμογή το Διπλογραφικό Λογιστικό Σύστημα.

► Είναι υπό δημιουργία η Τεχνική Υπηρεσία του Δήμου.

Με στόχο τη βελτίωση των παρεχομένων υπηρεσιών και την άνοδο της ποιότητας ζωής στους δημότες μας προγραμματίζεται ο εξοπλισμός με μονάδες βιολογικού καθαρισμού. Επίσης υπάρχει προοπτική ενεργοποίησης των ευρωπαϊκών προγραμμάτων για τη σύμπραξη Δημοσίου και Ιδιωτικού τομέα μέσω του (ΕΣΠΑ).

Η Ικαρία η οποία έχει άφθονα και άριστης ποιότητας δεν έχει επιχείρηση εμφιάλωσης. Προς αυτή την κατεύ-

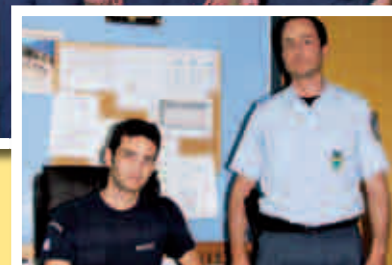
θυνση υπάρχουν προτάσεις και έχουν δρομολογηθεί διαδικασίες.

Κύριο μέλημά μας, είναι η καθαριότητα. Δίδοντας έμφαση στην ανακύκλωση μπορώ να πω ότι έχει ωριμάσει ήδη η σκέψη για ΧΥΤΥ.

Από τα σημαντικά ζητήματα του νησιού μας είναι η απουσία Σφαγείου. Στην Ικαρία κυριαρχεί η αποίμενη κτηνοτροφία. Έχουμε χιλιάδες κατοίκια που βόσκουν ανεξέλεγκτα, καταστρέφονται πολλές φορές το περιβάλλον. Το Σφαγείο θα δώσει λύση σε πολλά ζητήματα και επιπλέον θα φέρει έσοδα στο νησί.

Η Ικαρία είναι γνωστή για το πλήθος των θερμών επιφανειακών πηγών της που φτάνουν στους 58 βαθμούς Κελσίου και οι σημαντικότερες αξιοποιούνται για λουτροθεραπεία. Στο νησί δεν έχει γίνει καμία συστηματική έρευνα για την αποτίμηση και εκτίμηση του γεωθερμικού δυναμικού της. Για την ενημέρωση και ευαισθητοποίηση περί του θέματος η Εταιρεία Ικαριακών Μελετών και ο Δήμος Ικαρίας τον Απρίλιο πραγματοποίησαν Ημερίδα για τις δυνατότητες ενεργειακής εκμετάλλευσης του γεωθερμικού πεδίου της Ικαρίας. Είμαστε σε πολύ καλό στάδιο για την εκμετάλλευση και του γεωθερμικού πεδίου ”.

ΑΣΤΥΝΟΜΙΚΟ ΤΜΗΜΑ ΑΓΙΟΥ ΚΗΡΥΚΟΥ

Το Α.Τ. Αγίου Κηρύκου αστυνομεύει την επικράτεια της νήσου Ικαρίας και στη δικαιοδοσία του ανήκουν οι Αστυνομικοί Σταθμοί Ευδήλου και Φούρνων.

Η οργανική δύναμη του Αστυνομικού Τμήματος έχει ορισθεί ως εξής: 1 Α/Β', 5 Ανθ/μοι, 17 Αστυφύλακες και ένας Π.Υ. Η σύνθεση της υπαρκτής δύναμης έχει ως εξής: 1 Υ/Β', 1 Αρχιφύλακας, 14 Αστυφύλακες εκ των οποίων οι δύο αποσπασμένοι.

Η οργανική δύναμη του Α.Σ. Ευδήλου αριθμεί 1 Ανθ/μο, 1 Αρχιφύλακα και 10 Αστυφύλακες και η παρούσα 1 Αρχιφύλακα, 1 Αστυφύλακα και 2 αποσπασμένους.

Η οργανική δύναμη του Α.Σ. Φούρνων – Κορσεών αριθμεί 1 Αρχιφύλακα και 6 Αστυφύλακες και η παρούσα 1 Υπαρχιφύλακα και 2 Αστυφύλακες.

Την θερινή περίοδο το Αστυνομικό Τμήμα ενισχύεται με αριθμό Δοκίμων Αστυφυλάκων.

Οι σημαντικότερες παραβάσεις που βεβαιώνονται αφορούν τη νομοθεσία περί ναρκωτικών (ινδικής κάνναβης), παραβάσεις τροχαίας για κράνος, ζώνης, μέθης, στέρηση άδειας μουσικών οργάνων, άδειας ΑΕΠΠ, διαταραξη κοινής ησυχίας κ.τ.τ.

Στην αρμοδιότητα του Α.Τ. είναι και το αεροδρόμιο Ικαρίας, στο οποίο υπάρχουν αφίξεις τρεις φορές την ημέρα.

δερματικών, ήπατος και χοληφόρων, ενδοκρινών αδένων, αναπνευστικού, παιδιατρικών νόσων, αλλά και χρόνιων γυναικολογικών και ανδρολογικών παθήσεων.

οι άνθρωποι δούλευαν στις αγροτικές εργασίες τους.

Ιαματικά Λουτρά

Ανάμεσα στις κυριότερες ιαματικές πηγές της χώρας, δεσπόζουσα θέση κατέχουν οι ιαματικές πηγές της Ικαρίας που ανήκουν στην κατηγορία των θερμών ραδιενεργών αλιπηγών, διαφέροντας μεταξύ τους ως προς την ένταση της ραδιενέργειας και την θερμοκρασία.

Για ιαματικούς σκοπούς χρησιμοποιούνται οι πηγές Ασκληπιού, Απόλλωνα, Αρτέμιδας, Κράτσα, Παμφίλη, Σπηλαίου που χρησιμοποιούνται για τη θεραπεία καρδιαγγειακών παθήσεων, λειτουργικών διαταραχών του περιφερειακού νευρικού συστήματος, αρθρώσεων και μυών,

*Γκρούβαλος = ικαριώτικος όρος για τον τουρίστα που κατασκηνώνει στην Ικαρία, κάνει επιδρομή στα φαγητά που υπάρχουν στα τραπέζια στα πανηγύρια όταν ο υπόλοιπος κόσμος χορεύει, ενώ συνηθίζει να χοροπηδά σε ρέιβ ρυθμούς κατά τη διάρκεια του ικαριώτικου

Πηγές: Πάπυρος Λαρούς Μπριτάνικα, Μεγάλη Ελληνική Εγκυκλοπαίδεια Παύλου Δρανδάκη, Καθημερινή, Επτά Ημέρες (21.6.1998), Δρ. Γιάννη Παρασκευόπουλου, «Αξιοποίηση των φυσικών παραγόντων Ικαρίας για τη θεραπεία και αποκατάσταση».

*Ευχαριστούμε την Ικαριώτισσα φιλόλογο Μαρία Μπνίκου για την πολύτιμη βοήθειά που μας παρείχε στη συλλογή υλικού. **1**